

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Kerkweg ong. te Giessenburg

Aanvullend onderzoek naar grote modderkruiper, heikikker, poelkikker en rugstreeppad in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-0824
Datum:	25 april 2023
Samensteller:	ir. ing. D. Bogers
Collegiale toets:	ir. ing. K.J. Rebergen
Opdrachtgever:	Van den Heuvel Ontwikkeling & Beheer B.V.
Contactpersoon:	R. de Groot

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Beschrijving plangebied	5
1.4 Voorgenomen werkzaamheden	5
1.5 Mogelijk aanwezige soorten	6
1.6 Kader Wet natuurbescherming	6
2 Methode onderzoek	7
2.1 Theoretisch kader	7
2.2 Praktische uitvoering	7
2.3 Veldbezoeken	10
2.4 Specifieke omstandigheden	10
3 Resultaten	11
3.1 Heikikker	11
3.2 Grote modderkruiper	13
3.3 Rugstreeppad	13
3.4 Poelkikker	14
3.5 Overige soorten	14
4 Conclusie	15
4.1 Vissen en amfibieën	15
4.2 Overige soorten	15
4.3 Samenvatting	15
4.4 Vervolgstappen	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Kerkweg ong. te Giessenburg is een agrarisch perceel met kavelsloten en bosschage gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens hier woningen en bedrijfsgebouwen te realiseren. Hiervoor dienen er bestaande watergangen gedempt en/of verbreed en mogelijk enkele bomen gekapt te worden.

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Kerkweg ong. te Giessenburg.

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Wet natuurbescherming (Wnb) is een quickscan Wnb uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (Davids, 2022). Op basis van de quickscan Wnb kon de aanwezigheid van leefgebied van heikikker, poelkikker, rugstreeppad en grote modderkruiper niet uitgesloten worden (tabel 1.1). Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Van den Heuvel Ontwikkeling & Beheer B.V. heeft Blom Ecologie namens de initiatiefnemer verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

1.2 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn heikikker, poelkikker, rugstreeppad en/of grote modderkruiper aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied rust- of voorplantingsplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van rust- of voortplantingsplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.3 Beschrijving plangebied

De planlocatie betreft een agrarisch perceel aan de Kerkweg ong. te Giessenburg (figuur 1.2). Op het perceel zijn onder andere meerdere eutrofe kavelsloten aanwezig. Ten tijde van het aanvullende onderzoek waren de gronden inricht als grasland (noordoosten) en maisakker (zuidwesten). Een uitgebreide beschrijving van de planlocatie en de directe omgeving hiervan is te vinden in de quickscan Wnb (Davids, 2022).

Figuur 1.2 De planlocatie betreft een agrarisch perceel met kavelsloten. De foto's geven een impressie van de planlocatie ten tijde van het aanvullende onderzoek, wat (zoals in tabel 2.2 nader wordt toegelicht) verspreid over het jaar is uitgevoerd (augustus 2022, foto's boven; maart 2023, foto's onder).

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van woningen en bedrijfsgebouwen, het dempen en verbreden van watergangen en mogelijk het kappen van enkele bomen. De ingreep zal indicatief bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- mogelijk kappen van bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- dempen of verbreden van watergangen: graaf- en dempwerkzaamheden;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.5 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Wnb (Davids, 2022) is gebleken dat binnen de planlocatie mogelijk leefgebied van heikikker, poelkikker, rugstreeppad en grote modderkruiper aanwezig is (tabel 1.1)

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van de planlocatie voor beschermde soorten (Davids, 2022).

Soortgroep	Bescherming Wnb	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijke functie planlocatie
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen			
Amfibieën			
Heikikker	art. 3.5	Ja	Leefgebied
Poelkikker	art. 3.5	Ja	Leefgebied
Rugstreeppad	art. 3.5	Ja	Leefgebied
Reptielen			
Vissen			
Grote modderkruiper	art. 3.10	Ja	Leefgebied
Insecten en andere ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

1.6 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van de Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de heikikker, poelkikker en rugstreeppad valt onder de Habitatrichtlijn. De grote modderkruiper is een nationaal beschermde soort. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art. 3.5 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Wnb, art 3.10 (nationaal beschermde soorten)

Lid 1: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voorliggend onderzoek en rapportage zijn uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Per 1 januari 2024 zal de Omgevingswet in werking treden. Binnen de Omgevingswet blijven de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn onverminderd van kracht. Uitvoeringskaders, termijnen en processen vinden binnen de Omgevingswet op andere wijze plaats. Implementatie en wijze van uitvoering zijn vooralsnog niet vastgesteld.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de soorten grote modderkruiper, heikikker, poelkikker en rugstreeppad zijn de richtlijnen aangehouden in de Kennisdocumenten, waarin wordt verwezen naar de NGB soorteninventarisatieprotocollen (NGB, 2017). De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soort specifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en -methoden zijn.

*Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in de relevante Kennisdocumenten en NGB soorteninventarisatieprotocollen. *De methode die aangegeven is met een sterretje is de gekozen onderzoeksmethode voor de betreffende soort (zie ook H2.2).*

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Grote modderkruiper	(Voortplantings) biotoop	Maart tot oktober	Elektrovissen of
		Maart tot juli of	
		Jaarrond	e-DNA*
Poelkikker	(Voortplantings) biotoop	Mei – juli	Kooractiviteit of
		Mei t/m sept.	Scheppen naar adulten en larven*
Heikikker	(Voortplantings) biotoop	Mei – juni en aug. – sept.	Scheppen naar larven en juvenielen of
		Half febr. – half juli	eDNA*
Rugstreeppad	(Voortplantings) Biotoop	15 april t/m mei en juni t/m juli	Luisteren naar kooractiviteit in de lente en scheppen naar eisnoeren, larven en juvenielen in de zomer of
		April t/m augustus	eDNA*

2.2 Praktische uitvoering

Poelkikker

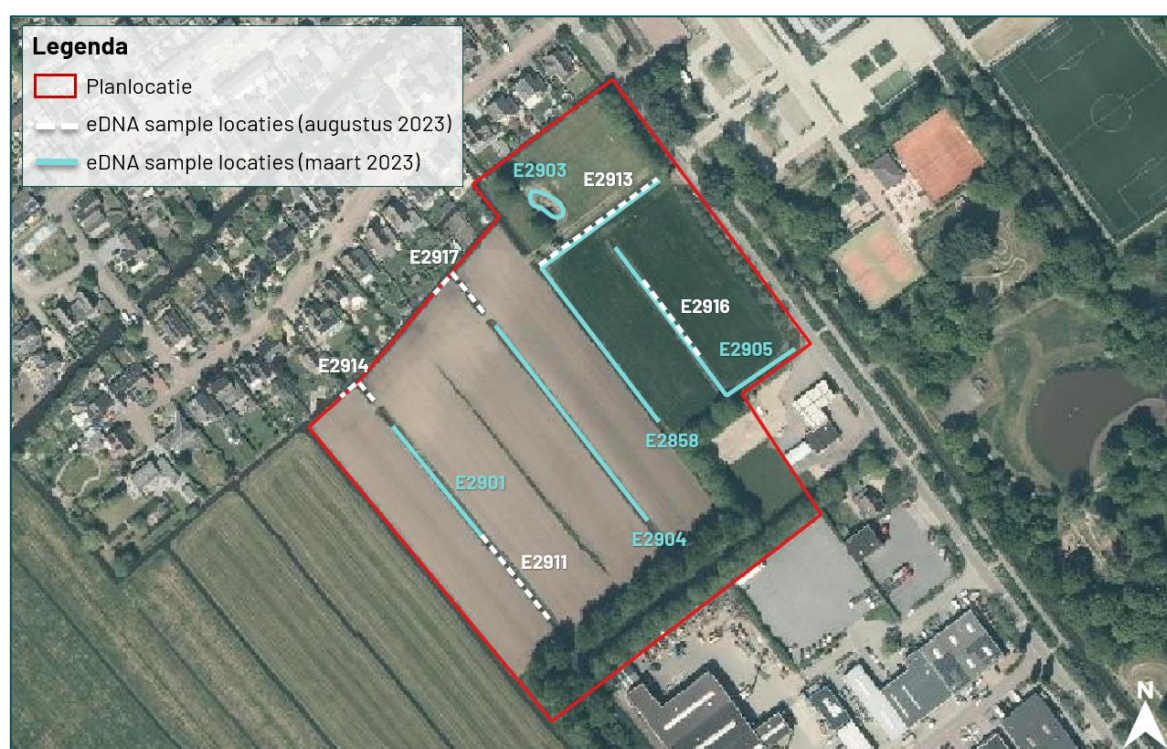
Om de aan- of afwezigheid van de poelkikker vast te stellen is er op twee verschillende momenten geschept in de watergangen binnen de planlocatie. Hiervoor is een RAVON steeknet gebruikt met een maaswijdte van 3 mm. Er is voornamelijk geschept op 'kansrijke' locaties: tussen de rijke watervegetatie en aan zonbeschenen waterkanten. Daarnaast zijn de oevers van de watergangen geïnspecteerd op wegspringende amfibieën (plonzen tellen) en is er op gehoor geluisterd naar kwakende individuen.

Grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad

Om de aan- of afwezigheid van grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad vast te stellen is soortspecifieke eDNA analyse uitgevoerd. De samples zijn op twee verschillende momenten genomen, gezien de actieve periode van de diverse soorten (tabel 2.2).

Alle dieren laten middels urine, uitwerpselen, huidcellen, haar of geslachtscellen hun DNA achter in de omgeving waarin ze leven. Dit DNA kan worden geëxtraheerd uit milieumonsters zoals bodem, water, uitwerpselen, etc. Op basis van deze DNA-sporen kunnen soorten worden gedetecteerd. De environmental DNA-methode (afkorting: eDNA methode) is een methode gebaseerd op het achterhalen van stukken DNA via feces, urine en huidcellen. Door het unieke oplossende vermogen van water worden deze stukjes DNA verspreid over een groot oppervlak. Door watermonsters te verzamelen en te analyseren op de aanwezigheid van DNA kan het voorkomen van een doelsoort worden aangetoond.

Op 19 augustus 2022 (grote modderkruiper en rugstreeppad) en 31 maart 2023 (heikikker) zijn de veldbezoeken betrefte het verzamelen van mogelijk eDNA uitgevoerd. Hierbij zijn per veldbezoek langs 5 transecten samples genomen (figuur 2.1; figuur 2.2; figuur 3.3), waarbij op elke 1,5 - 2 meter een subsample werd genomen. Tijdens het onderzoek zijn voor de betreffende soorten de meest potentierijke locaties binnen het plangebied bemonsterd. Watergangen die ten tijde van het veldbezoek niet watervoerend waren of niet beschikten over potentie voor de betreffende soorten zijn niet bemonsterd. De samples zijn gecodeerd en opgestuurd naar een gespecialiseerd servicelab voor e-DNA en zijn door hen geanalyseerd.

Figuur 2.1 Overzicht van de voor eDNA bemonsterde locaties. De tekst nabij de eDNA samples betreffen de codes van de eDNA monsters. De bemonstering heeft plaatsgevonden op twee momenten, namelijk augustus 2022 (wit gestippelde lijnen) en maart 2023 (blauwe lijnen).

Figuur 2.2 Fotografische impressie van de voor eDNA bemonsterde watergangen (deel 1/2). De codes corresponderen met de codes in bovenstaande kaart (figuur 2.1).

Figuur 2.3 Fotografische impressie van de voor eDNA bemonsterde watergangen (deel 2/2). De codes corresponderen met de codes in bovenstaande kaart (figuur 2.1).

2.3 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon	Tijd	Weersomstandigheden
eDNA 1+ Poelkikker 1	Leefgebied	1	19-08-2022	06.31	08.00-11.00	7/8, droog, 2 Bft, 18°C
Poelkikker 2	Leefgebied	1	21-09-2022	07.09	08.30-10.30	0/8, droog, 1 Bft, 14°C
eDNA 2	Leefgebied	1	31-03-2023	07.19	09.00-11.00	8/8, regen, 3 Bft, 10°C

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

3.1 Heikikker

Uit de eDNA analyse (uitgevoerd door een gespecialiseerd servicelab voor eDNA) blijkt dat samples E2858, E2904 en E2905 in 8 van de 8 replica's positief testen op de aanwezigheid van heikikker DNA (tabel 3.1; figuur 3.1). In de overige samples is geen heikikker DNA aangetroffen. Alle positieve controles gaven een positief resultaat en alle negatieve controles gaven een negatief resultaat. Deze controles geven aan dat er geen storende factoren of DNA-contaminaties van de doelsoort aanwezig waren. Vals negatieve en vals positieve resultaten kunnen hiermee uitgesloten worden.

Tabel 3.1 Testresultaten voor de aanwezigheid van heikikker DNA in de monsters die in maart 2023 zijn genomen binnen het plangebied.

Monstercode	Resultaat heikikker	Procedure blanco	Consevering controle	Inhibitie controle	PCR negatieve controle	PCR positive controle
E2858	8/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2901	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2903	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2904	8/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2905	8/8	OK	OK	OK	OK	OK

Figuur 3.1 Overzicht van de locaties waar op 31 maart 2023 eDNA samples voor heikikker zijn genomen. De groene lijnen weergeven de locaties waar positief getest is op de aanwezigheid van heikikker DNA. In de samples die genomen zijn op de locaties van de rode gestippelde lijnen is geen heikikker DNA aangetroffen. De codes nabij de samplelocaties corresponderen met de codering in hoofdstuk 2.

De sloten waarin het heikikker DNA is aangetroffen hebben een functie als voortplantingswater voor deze soort. Het heikikker DNA is met name aangetroffen in de watergangen aansluitend aan het grasland in het noordoosten van de planlocatie (figuur 3.3). Dit type graslanden vormen over het algemeen geschikt landhabitat voor de heikikker. Echter komt het DNA van de soort ook voor in een van de sloten waar aangrenzend uitsluitend akkers aanwezig zijn. Vermoedelijk dienen hier enkel de oevers, waar sprake is van meer geschikte vegetatie t.o.v. de maïsakkers, als landhabitat voor de heikikker (figuur 3.3). In het kennisdocument heikikker (BIJ12, 2017) wordt het volgende gemeld: 'Bij de heikikker is de exacte locatie van de winterverblijfplaatsen, evenals die van de verblijfplaatsen van de sub-adulte exemplaren, en de exacte bijbehorende functionele leefomgeving redelijkerwijs niet in beeld te brengen. In de praktijk moet er dan ook vanuit gegaan worden dat als de heikikker aangetroffen is, op alle plekken die daarvoor geschikt zijn voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de heikikker aanwezig zijn, evenals de essentiële omgeving die nodig is om deze plekken als zodanig te laten functioneren'. Op basis van vorengenoemde is het leefgebied van heikikker bepaald (figuur 3.2; figuur 3.3). Binnen de beoogde ruimtelijke ingreep komen deze leefgebieden te vervallen. Ook is er sprake van versterking van de soort. Derhalve is hiervoor een ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd.

Figuur 3.2 Vastgesteld leefgebied van de heikikker (voortplantingswater, overwinteringsgebied en essentieel landhabitat).

Figuur 3.3 Fotografische impressie van het heikikker leefgebied binnen het plangebied: het grasland in het noordoosten van het plangebied (foto links) en de oevers langs een van de maïsakkers (foto rechts). Wegens een beperkte mate aan dekking en een ongeschikt microklimaat zijn de maïsakkers zelf niet geschikt als leefgebied voor de heikikker.

3.2 Grote modderkruiper

Uit de eDNA analyse (uitgevoerd door een gespecialiseerd servicelab voor eDNA) blijkt dat in geen van de monsters (E2911, E2913, E2914, E2916 en E2917) DNA van de grote modderkruiper is aangetroffen (tabel 3.2). Alle positieve controles gaven een positief resultaat en alle negatieve controles gaven een negatief resultaat. Deze controles geven aan dat er geen storende factoren of DNA-contaminaties van de doelsoort aanwezig waren. Vals negatieve en vals positieve resultaten kunnen hiermee uitgesloten worden. Derhalve kan uitgesloten worden dat de soort op de planlocatie aanwezig is, en er binnen de beoogde ruimtelijke ingreep t.a.v. deze soort sprake is van de overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Tabel 3.2 Testresultaten voor de aanwezigheid van grote modderkruiper DNA in de monsters die in augustus 2023 zijn genomen binnen het plangebied.

Monstercode	Resultaat grote modderkruiper	Procedure blanco	Consevering controle	Inhibitie controle	PCR negatieve controle	PCR positive controle
E2911	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2913	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2914	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2916	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2917	0/8	OK	OK	OK	OK	OK

3.3 Rugstreeppad

In geen van de eDNA monsters (E2911, E2913, E2914, E2916 en E2917) is DNA van de rugstreeppad aangetroffen (tabel 3.3). Alle positieve controles gaven een positief resultaat en alle negatieve controles gaven een negatief resultaat. De aanwezigheid van rugstreeppad kan binnen het plangebied uitgesloten worden. Er is binnen de beoogde ruimtelijke ingreep t.a.v. deze soort derhalve geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Tabel 3.3 Testresultaten voor de aanwezigheid van grote modderkruiper DNA in de monsters die in augustus 2023 zijn genomen binnen het plangebied.

Monstercode	Resultaat rugstreeppad	Procedure blanco	Consevering controle	Inhibitie controle	PCR negatieve controle	PCR positive controle
E2911	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2913	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2914	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2916	0/8	OK	OK	OK	OK	OK
E2917	0/8	OK	OK	OK	OK	OK

3.4 Poelkikker

Tijdens de onderzoek rondes zijn geen kikkers of andere amfibieën gevangen met het schepnet. Ook de overige soorten die binnen dit onderzoek van toepassing zijn (grote modderkruiper en rugstreeppad) zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van de poelkikker kan binnen het plangebied derhalve uitgesloten worden. Er is t.a.v. deze soort derhalve geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

3.5 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan.

Vogels

De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: blauwe reiger, ekster, grauwe gans, grote Canadese gans, houtduif, knobbelzwaan, meerkoet, scholekster, Turkse tortel, wilde eend en zwarte kraai. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels. Tijdens het onderzoek zijn geen nestlocaties van voorgenoemde soorten aangetroffen. Desondanks heeft de planlocatie wel potentie voor de aanwezigheid van nesten van (algemene) vogelsoorten. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd gedurende het broedseizoen. Het broedseizoen loopt indicatief van 15 maart t/m 15 juli. Werkzaamheden die mogelijk nesten van algemene broedvogels aantasten dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Een van de akkers heeft in de zomer een functie als rustgebied voor circa 25 grauwe ganzen (figuur 3.4). De beoogde werkzaamheden moeten opgestart of uitgevoerd worden buiten de kritische periode.

Aquatiscche soorten

In de watergangen was in de zomer met name sprake van groei van grof hoornblad, groot blaasjeskruid, grote egelskop en smalle waterpest. De omstandigheden zijn op het plangebied zeer voedselrijk, wat af te lezen is aan de aanwezigheid van kroos en grote hoeveelheden draadalg (figuur 3.4). In de sloten zijn grote zwermen met watervlooien aangetroffen (figuur 3.4). Daarnaast is er één rivierkreeft en zijn er meerdere algemene macrofaunasoorten (o.a. gewoon bootsmannetje en vlokreeftjes) gevangen (figuur 3.4). In het kader van de Algemene zorgplicht dient tijdens de beoogde werkzaamheden aan de sloten zorgvuldig en in één richting gewerkt te worden.

Figuur 3.4 Impressie van de overige soorten die tijdens het onderzoek zijn aangetroffen.

4 Conclusie

4.1 Vissen en amfibieën

In de periode augustus en september 2022 en maart 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van grote modderkruiper, heikikker, poelkikker en rugstreeppad. Het onderzoek is uitgevoerd conform de Soorteninventarisatieprotocollen (NGB, 2017) en/of Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek is de aanwezigheid van grote modderkruiper, poelkikker en rugstreeppad binnen het plangebied uitgesloten. Derhalve is er ten aanzien van deze soorten geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd.

Uit eDNA onderzoek bleek dat de heikikker binnen het plangebied aanwezig is. De planlocatie heeft gedeeltelijk een functie als leefgebied (voortplantingswater, overwinteringsgebied en landhabitat) voor de heikikker. De beoogde werkzaamheden binnen het plangebied (dempen/vergraven watergangen en bebouwen van (wei)land) resulteren in het komen te vervallen van dit leefgebied en het verstoren van de heikikker. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is daardoor noodzakelijk (Wnb, art. 3.5, lid 2 en lid 4).

4.2 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot vissen en amfibieën. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of verblijflocaties van andere soorten in de planlocatie. Binnen het plangebied of binnen de verstoringszone van de werkzaamheden zijn geen (vogel)nesten van algemene soorten aangetroffen. Desondanks heeft de planlocatie potentie voor de aanwezigheid hiervan. Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Indicatief betreft het broedseizoen de periode 15 maart t/m 15 juli. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

In de sloten binnen het plangebied zijn algemene aquatische soorten aangetroffen. Tijdens de werkzaamheden aan deze sloten dient rekening gehouden te worden met de Algemene zorgplicht. Door zorgvuldig en op een rustig tempo te werken en één werkrichting aan te houden (waarbij uitwijkmogelijkheden naar alternatief water worden behouden), kan hieraan worden voldaan.

4.3 Samenvatting

Tabel 4.1 Samenvatting van de aangetroffen soorten (i.e. leefgebieden) in het onderzoeksgebied.

Soort	Type	Aangetroffen	Bescherming Wnb	Ontheffing nodig
Grote modderkruiper	Leefgebied	Nee	Art. 3.10	Nee
Heikikker	Leefgebied	Ja	Art. 3.5	Ja
Poelkikker	Leefgebied	Nee	Art. 3.5	Nee
Rugstreeppad	Leefgebied	Nee	Art. 3.5	Nee
Nesten broedvogels en cat. 5 vogels	Nesten	Nee	Art. 3.1	Nee

4.4 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de ingreep is ontheffing nodig van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (tabel 4.1). Conform de relevante wetteksten en Kennisdocumenten wordt aanbevolen om de navolgende aspecten te onderbouwen. Deze aspecten maken integraal onderdeel uit van het projectplan ten behoeve van de ontheffingsaanvraag.

1. De activiteit is nodig met een wettelijk belang (Wnb, art. 3.8, lid 5b);
2. Voor de activiteit is geen alternatieve bevredigende oplossing (Wnb, art. 3.8, lid 5a);
3. De staat van instandhouding van de soort blijft gewaarborgd (Wnb, art. 3.8, lid 5c);
4. Bepaal compensatie en mitigatie (Wnb, art. 3.8, lid 5c).

Een ontheffingsaanvraag Wnb is enkel succesvol als al deze aspecten voldoende onderbouwd kunnen worden. Indien de ingreep geen wettelijk belang kent of indien de staat van instandhouding van de aanwezige soorten in het geding komt kan een ontheffing Wnb mogelijk geweigerd worden.

Bevoegd gezag heeft de wettelijke termijn van 20 weken (13 + 7 weken verlenging) om een ontheffingsaanvraag Wnb te beoordelen. De planning van de werkzaamheden dient aangepast te worden aan de aanwezige soorten om zoveel mogelijk de werkzaamheden uit te voeren buiten kwetsbare periodes. Dergelijk maatwerk kan ervoor zorgen dat het project enkel in bepaalde periodes van het jaar uitgevoerd kan worden.

Bronvermelding

Davids, L., 2022. Quickscan Wnb Kerkweg ong. te Giessenburg. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

NGB, 2017. Soortinventarisatieprotocollen (versie juli 2017) in het kader van de Wet natuurbescherming.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) (2021)

Kennisdocument Heikikker (*Rana arvalis*)

Kennisdocument Poelkikker (*Pelophylax lessonae*)

Kennisdocument Rugstreeppad (*Epidalea calamita*)

Bijlagen

Bijlage 1 - Grote modderkruiper

Bijlage 2 - Heikikker

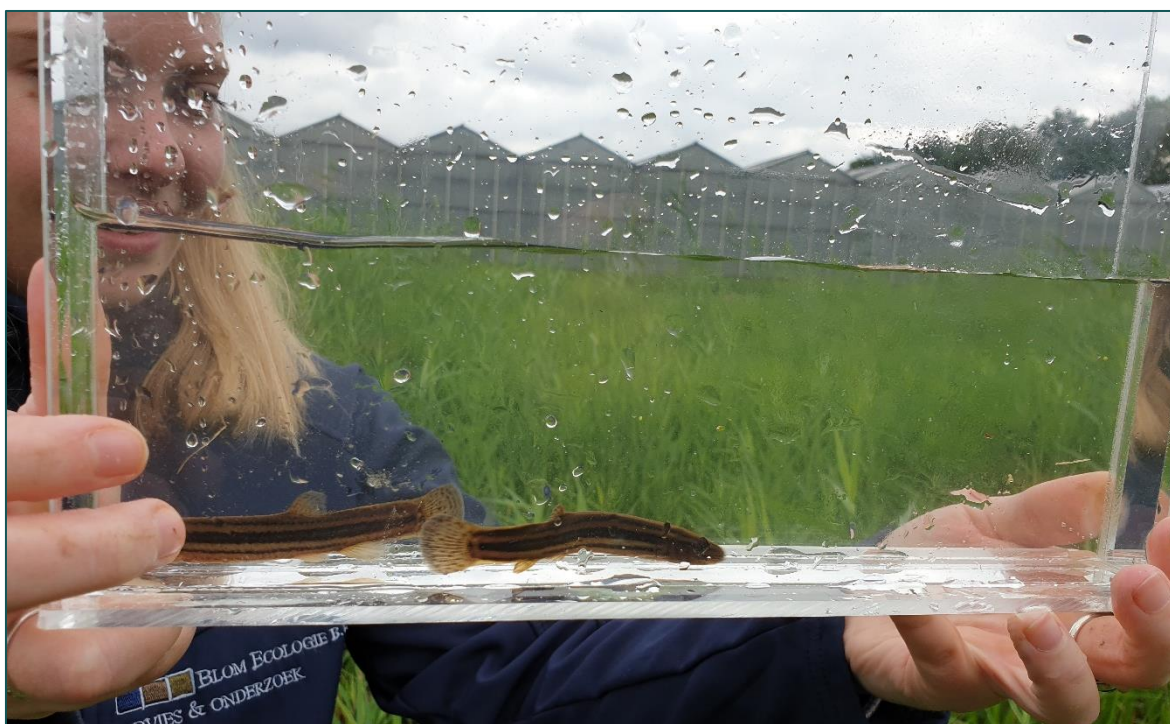
Bijlage 3 - Poelkikker

Bijlage 4 - Rugstreeppad

Bijlagen

1. Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is schemer- en nachtactief en is overdag in de modder en tussen de vegetatie te vinden. Voornamelijk komt de soort voor in ondiepe stilstaande tot langzaam stromende wateren, welke rijkelijk begroeid zijn met onderwater- en oevervegetatie. Een hoge voedsel dichtheid van macrofauna is van hoog belang. Op de bodem moet een dikke modderlaag van zo'n 10-30 cm aanwezig zijn. In een (te) dikke laag bagger is de soort vaak niet te vinden. Zo rond maart-april wanneer het water de juiste temperatuur bereikt (10-12 °C) begint de voortplanting. De eitjes worden met voorkeur in ondiepe wateren (<30 cm) afgezet waar de ontwikkelingssnelheid van de eieren en larven afhankelijk is van het watertemperatuur. De zomer is afhankelijk van de droogte een rustperiode, waarna ze tegen de winter aan (augustus-september) actief opzoek gaan naar een geschikt winterverblijfplaats als vorstvrije delen met een dikkere modderlaag (BIJ12 kennisdocument Grote modderkruiper, 2021; Ravon, 2020).

Figuur 1 De grote modderkruiper in een cuvet (bron: Blom ecologie ©).

2. Heikikker

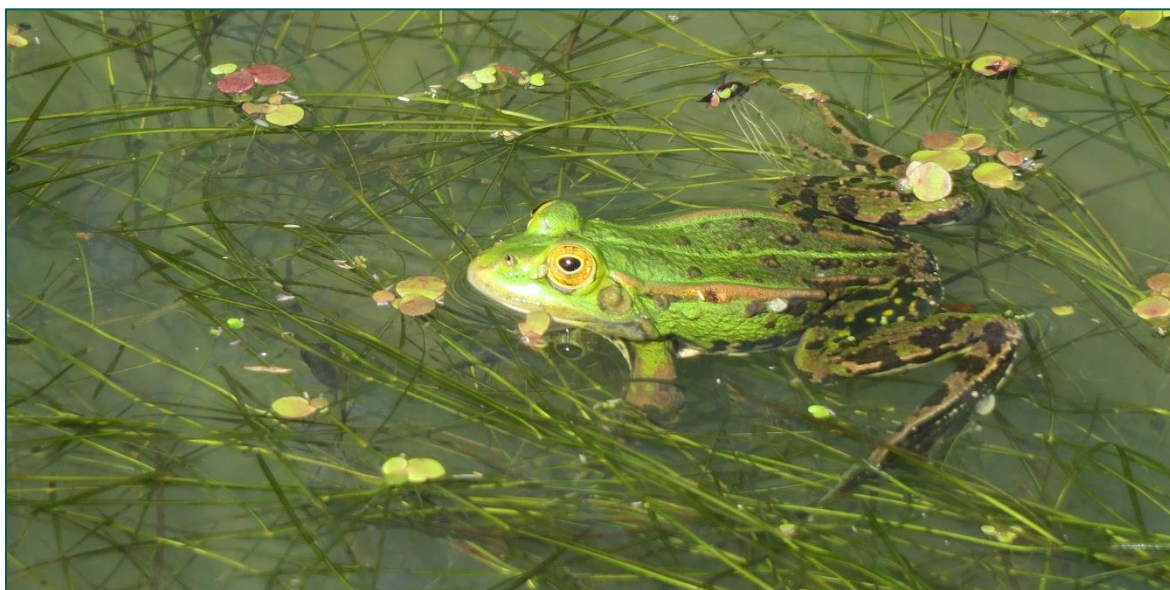
De heikikker is een amfibieënsoort die vroeg in het jaar begint met de voortplanting, opvallend zijn dan de mannetjes die dan licht tot donkerblauw kunnen kleuren (figuur 2) (BLJ12 kennisdocument Heikikker, 2017). De heikikker stelt hoge eisen aan het voortplantingswater, meestal zijn dit ondiepe met zon beschenen, voedselarme, zwak zure (pH = 5.0-6.0) wateren op heide, hoogveen, laagveen en (half)natuurlijk grasland. Buiten de voortplanting is de heikikker vooral te vinden in vochtige dichte vegetaties zoals vochtige kruidenrijke graslanden en vochtige heide met pijpenstrootje. Dit landhabitat bevindt zich vaak dicht bij het voortplantingswater (ca 300 m).

Figuur 2 Heikikker (bron: Blom Ecologie ©).

3. Poelkikker

De poelkikker is een zonminnende soort welke een langere periode in en langs het water te vinden is (figuur 3) (BLJ12 kennisdocument Poelkikker, 2017; Creemers et al, 2009). Onbeschaduwde stilstaande wateren zijn het meest ideaal voor de poelkikker. Vaak komt de poelkikker voor in wateren zoals poelen, vennen, veenputten en sloten op (half)natuurlijke graslanden, agrarische (klei)polders en heide gebieden. Belangrijk is dat er voldoende vegetatie aanwezig is in het water voor de larven om in te schuilen en dat er voldoende schaduwvrije plaatsen zijn om in te zonnen. In de winter graaft de poelkikker zich in muizenholletjes, onder stronken en boomstammen. De winterverblijfplaats bevindt zich vaak maar enkele 100 meters van het voortplantingswater.

Figuur 3 Poelkikker (bron: Blom Ecologie ©)

4. Rugstreeppad

De rugstreeppad is een echte pionier die gemakkelijk spontaan kan koloniseren als de locatie hiervoor geschikt is (BLJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017) (figuur 4). Heideterreinen, groeve, zand- en kleiafgravingen en braakliggende bouwterreinen zijn geschikte locaties. Belangrijk is dat de grond goed vergraafbaar is en er lang genoeg (tijdelijk) water blijft staan voor de voortplanting. Door het gebrek aan dynamiek is de soort snel afhankelijk geworden van de mens. Het voortplantingswater moet ondiep zijn met weinig watervegetatie en predatie. Rugstreeppadden staan erom bekend dat ze lange afstanden kunnen afleggen van wel 3 tot 5 km (enkele 100 meters per nacht).

Figuur 4 Rugstreeppad (bron: Blom Ecologie B.V.).

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg
0418 820 288

blomecologie.nl